

Piękna Studnia

13 czerwca 2020

W dawnych czasach studnie miejskie spełniały ważną funkcję. Służyły po prostu do dostarczania mieszkańcom wody pitnej. W czasie wojen otaczano je szczególną ochroną. Ciekawą historię ma nyska studnia znajdująca się przy ulicy Wrocławskiej. Ze względu na bogatą dekorację nazwali ją dawni mieszkańcy Piękną Studnią (niem. Der Schöne Brunnen). Każdego przechodnia lub turystę zaciekawia olbrzymia obudowa tej studni. W rzeczy samej wyróżnia się ona wśród śląskich dzieł rzemiosła artystycznego. Nie jest jednak przypadkiem, że studnia ma tak bogatą obudowę. W czasach nowożytnych wiele studni miejskich obudowywano metalowymi kratami. Miało to chronić źródło wody przed celowym zatrutowaniem, jakiego dokonywano podczas różnych wojen.

W czasie wojny trzydziestoletniej (1618–1648) grasujący na Śląsku Szwedzi wysyłali swoich szpiegów, aby zatruli studnie miejskie, co miało pomóc pokonać opór obrońców. Władze Nysy, chcąc uchronić się przed trucicielami, rozkazały zasypać ziemią źródła wody i przeprowadzić z nich wodę do głównego źródła – do studni przy ulicy Wrocławskiej. Rada miejska wyznaczyła też dwóch strażników do pilnowania jej dniem i

nocą.

Kilkadziesiąt lat po wojnie trzydziestoletniej postanowiono zabezpieczyć studnię przed ewentualnym zatruciem. Zdecydowano się wykonać żelazną obudowę. Środki na ten cel przeznaczył burmistrz Nysy Caspar Naas. Projekt i wykonanie zlecono Wilhelmowi Hellewegowi, biskupiemu ślusarzowi i mincerzowi. Studnię wykonano z żelaznej, bogato zdobionej kraty ważącej 2600 kg (studnia miała średnicę ok. 1,86 m i wysokość ok. 5 m). Dekoracja kraty ma motywy i przedstawienia związane z przyrodą, której źródłem jest m.in. woda. Widzimy tu przedstawienia roślinne, zwierzęce, fantazyjne oraz twarze ludzkie – być może jakieś bóstwa wodne. Jedna z obręczy studni ma inskrypcję w języku niemieckim: „Aus Belieben eines loblichen Magistrats machte mich Wilhelm Helleweg Zeugmeister a 1686”. Data z inskrypcji oznacza czas powstania studni. Dzieło zwieńczono wizerunkiem podwójnego orła Habsburgów. We wnętrzu studni zainstalowano pompę (jedną z pierwszych na Śląsku).

Piękna Studnia słynęła z dobrej wody, którą mieszkańcy pili do 1880 roku, gdyż wtedy założono w mieście instalacje wodne. Studnia nyska obok fontanny Trytona należy do osobliwości miasta i jest jednym z najcenniejszych zabytków, a przy tym unikatowym obiektem w skali kraju.

Autorstwo tekstu i zdjęcia: Marek Sikorski

Na podstawie książki pt. „Nysa. Zabytki i historia” (Nysa 2011, s. 149-150)

Źródło: WolneMedia.net